

У ШЭСЦЬ ЦІ ЎСЁ Ж ТАКІ Ў СЕМ?

У верасні найбольш гавораць пра школу. Дзеці паступова ўцягваюцца ў вучобу, атрымліваюць першыя адзнакі. Іх бацькі думаюць, чым бы яшчэ загрузіць сваіх нашчадкаў, каб не займаліся глупствам. Іншыя любяць пацікавіцца школьным жыццём. Мы ж з суседкай разважаем, у колькі лепш аддаваць дзяцей у першы клас.

Цётка Дануся (дзеці яе ўжо даўно дарослыя) кажа, што ўнучка пойдзе ў школу налета. Дзяўчынцы будзе амаль сем гадоў. Яна, маўляў, усе літары ведае, чытаць і лічыць умее, таму трэба было ў шэсць аддаваць... Столькі разоў у апошні час пра ўзрост, у якім дзіця павінна ісці ў першы клас. Паміж матулямі — дык нават дыскусіі! У кожнай ёсць рацыянальнае зерне.

Я раскажу пра сябе. У школу пайшла ў сем гадоў з «хвосцікам». Калі мне было шэсць, маці (на хвіліначку, настаўніца пачатковых класаў!) вырашыла, што садзіцца за школьную парту мне яшчэ рана. І справа не ў тым, што я нічога не ведала. Скажу больш, у канцы мінулага стагоддзя ў школу ўвогуле мала хто ішоў падрыхтаваны: лічылася, што пісаць і чытаць павінны вучыць выключна настаўнікі. Я ж ужо добра чытала ў пяць гадоў (дзякуй бабулі-настаўніцы і яе сяброўцы, якія, сумяшчаючы прыёмнае з карысным, праводзілі са мной час за кнігамі, калі матуля была на курсах павышэння кваліфікацыі). Чаму ж не пусцілі раней у школу? Маці падалося, што мяне, на той час маленькую ростам і вельмі сціплую дзяўчынку, проста «затопчуць» мае будучыя аднакласнікі. Праўда, была і больш сур'ёзная прычына: вочы. З трох гадоў я насіла акуллярны з адным заклееным шкельцам — касавокасць. Трэба было яшчэ паберагчы зрок, а сеўшы за парту, як вы разумееце, гэта амаль немагчыма.

І маці не прагадала. У школу я пайшла ў сем, праз некалькі гадоў акуллярны знялі (урачы нават не паверылі, што абышлося без хірургічнага ўмяшання), і я стала амаль выдатніцай: скончыць школу з залатым медалём перашкользілі матэматыка і... фізікультура. А яшчэ ў маім класе я знайшла сапраўдных сябровак, з якімі дагэтуль разам, як кажуць, і ў горы, і ў радасці.

Такім чынам, у колькі аддаваць дзіця ў школу, рашаць павінна кожная канкрэтная сям'я. Усё, як кажуць, індывідуальна. Адно дзіцятка ўжо ў чатыры гадкі ведае ўвесь алфавіт, а іншае і ў чацвёртым класе не можа расказаць элементарную казку (пра рэпку, курачку Рабу і іншыя). Але гэта хутэй выключэнне. Сёння стала модна вадзіць дашкольнікаў на курсы па падрыхтоўцы да школы, займацца з рэпетытарам. Сучасныя дзеці раней вучацца чытаць і лічыць, чым асвойваюць, прабачце, гаршчок.

Толькі быць не па ўзросце развітым не заўсёды добра. Па сабе ведаю. Пакуль мае аднакласнікі вывучалі літару «б», я (вядома, з дазволу настаўніцы) ужо гартала «Буквар» у раёне літар «м»-«н». І не адчувала сябе самай разумнай. Мне было вельмі нецікава адной вывучаць алфавіт. І ў той жа час сумна было з аднакласнікамі: яны не ведалі элементарных, як мне тады здавалася, рэчаў! А які сорам я адчувала, калі маці прыводзіла мяне да сябе на ўрок, каб я, першакласніца, прадэманстравала яе вучням (трэці клас!), як трэба чытаць.

Ва ўсім павінна быць мера. Калі дзіця падрыхтаванае, навошта чакаць яшчэ год, каб аддаць яго ў школу?! Калі ж справа ў стане здароўя, аб'ектыўных сямейных абставінах (напрыклад, толькі нарадзілася другое дзіця і непажадана, каб старэйшае прыносіла са школы інфекцыі), можна годзік пасядзець і дома. Кожны вырашае сам. Галоўнае, каб гэта было на карысць дзіцяці.

Вераніка КАНЮТА.

Тыя, хто побач

Марына МУЛЯВІНА:

«Пасля разводу бацькі заставаліся блізкамі людзьмі»

Дачка галоўнага «песняра» распавяла пра сямейныя традыцыі

Як гэта — быць дачкой аднаго з самых знакамітых музыкантаў Савецкага Саюза? Як складвалася яго сямейнае жыццё? Як развод Лідзіі Кармальскай і Уладзіміра Мулявіна паўплываў на лёсы іншых людзей? Пра гэта і многае іншае раскажала старэйшая дачка народнага артыста СССР, заснавальніца ансамбля «Песняры» Уладзіміра Мулявіна Марына. Сама яна ўжо 41 год жыве ў шчаслівым шлюбе.

— Лідзія Кармальская і Уладзімір Мулявін актыўна гастралявалі, часта пакідалі вас на бабулю. Напэўна, сумавалі па маме і тату?

— Вядома, сумавала. Але калі яны прыежджалі, проста мела адшчасця. У СССР гастролі доўжыліся месяцамі, часам яны прыежджалі, каб толькі ўзяць вопратку па сезоне. І ўсё роўна няхай рэдка бачыліся, я ведала, адчувала, як яны мяне любяць. Калі з'язджалі, пакідалі мяне на бабулю па лініі мамы — гэта таксама вельмі значны чалавек у маім жыцці. Менавіта бабуляй закладзены шматлікія сямейныя традыцыі: мы да гэтага часу лепім пельмені, ладзім агульныя абедаў і выхадныя.

(Заканчэнне на 3-й стар. «СГ».)

Вялікая сям'я. Ніжні рад: Алег ГУТАР (муж сястры), унук Міша, Вольга і яе дачка Ксенія, сабака Перац, Марына і Анатоль, верхні рад: старэйшы сын Павел, хросны ўнучка Глеб, сын Іван і яго жонка Ганна.

Бабуля Вольга з любімымі ўнучкамі.

Праект «СГ»

РАДАСЦІ, ЯКІХ МАГЛО І НЕ БЫЦЬ

Як бяздзетнай пары завесці дзіця

У гэтым праекце мы пазнаёмім вас з бяздзетнымі парамі, якія хацелі, але праз стан свайго здароўя не маглі мець дзяцей. Гэта будуць тры гісторыі, якія дапамогуць людзям у аналагічнай сітуацыі правільна ацаніць свае магчымасці, справіцца са сваімі страхамі і атрымаць неабходную інфармацыю, што датычыцца ўсынаўлення, ЭКА і сурогатнага мацярынства ў нашай краіне. Першая гісторыя пра сям'ю, якая амаль трыццаць гадоў таму ўдачылася дзяўчынку. Маці Вольга Мікалаеўна КАХНЮК і прыёмная дачка Ала прыгадалі час адаптацыі маленькай Алы да сям'і і раскажалі пра тое, як справіліся з прадужытасцю грамадства і сталі роднымі адна адной.

(Заканчэнне на 4-й стар. «СГ».)